KYSTVERKET

Veileder for utarbeidelse av sikringsplan for havn (PSP) iht. forskrift om sikring av havner

Formål

Denne veilederen er utarbeidet for å støtte havnene i utarbeidelse av sikringsplan for havnen (PSP). Veilederen brukes sammen med mal for sikringsplan. Planen kan tilpasses for å imøtekomme behovet til den enkelte havn. Man må likevel påse at alle krav til innhold iht. forskrift om sikring av havner er dekket.

Versjon: 1.1
Dato: 09.11.2026

Innhold

ORGANISATORISKE FORHOLD 1
Sikringsmessig kontekst 1
Juridisk grunnlag 1
Havnens organisasjon 1
Oppgaver og ansvar 3
Havnens områder 4
Havneanlegg i havnen 5
Samhandling havneanlegg og havn 5
Samhandling andre etater 7
Opplæring 7
Informasjonssikkerhet 7
Gjennomgang og oppdatering 8
ØVELSER 9
VARSLE KYSTVEKET 10
HÅNDTERING AV HENDELSER 11
HEVING AV MARITIMT SIKRINGSNIVÅ 12
SIKRINGSTILTAK 12
VEDLEGG 14

Revisjon	Dato	Endringer	Gjennomført av
1.0	05.11.2026	Etablering av dokument	Kystverket
1.1	09.11.2026	Retting av feil paragrafhenvisning side 12. Lagt til henvisning til vedlegg 2 under havnens organisering, havnens område og håndtering av hendelse.	Kystverket

ORGANISATORISKE FORHOLD

Sikringsmessig kontekst
Her skal bakgrunnen for utarbeidelse av havnesikringsplan kort beskrives ved å gjengi hovedkonklusjonene fra godkjent sikringsrisikoanalyse for havn PSA. Hovedkonklusjonene fra PSA vil være havnens verdier, trusler, sårbarheter og sikringsmessige utfordringer. Disse danner grunnlaget for de sikringstiltakene og beredskapsordningene som beskrives i planen.

Juridisk grunnlag
Havnesikringsplanen (PSP) skal utarbeides i samsvar med kravene i forskrift om sikring av havner havner. Planen skal bygge på godkjent PSA og beskriver organisatoriske, fysiske og administrative tiltak som skal bidra til å forebygge, avdekke og håndtere sikringshendelser innenfor havnens sikringsområde.

For ISPS-godkjente havneanlegg innenfor havnen gjelder i tillegg kravene i forordning (EF) nr. 725/2004 og ISPS-koden, slik disse er gjennomført i norsk rett.

Planen skal til enhver tid være oppdatert og tilpasset gjeldende regelverk, havnens organisering og de risikoforhold som er identifisert i PSA.

Havnens organisasjon

Juridisk grunnlag:
Forskrift om sikring av havner vedlegg 2: fastsettelse av en organisasjonsstruktur som underbygger en forbedret havnesikkerhet. 12. praktisk organisering av havnesikkerheten samt arbeidsmetoder. I sikkerhetsplanen for havner skal havnesikkerhetsorganisasjonen, fordelingen av dens oppgaver og dens arbeidsmetoder beskrives nærmere. Samordningen med havneanleggets og fartøyenes sikkerhetsansvarlige skal om nødvendig også være beskrevet. Dersom det finnes en havnesikkerhetskomité, skal arbeidsoppgavene til denne komiteen beskrives, *Forskrift om sikring av havner* § 7. Havnesikringsmyndighet (1) Hver havn som omfattes av denne forskrift skal ha en havnesikringsmyndighet som er ansvarlig for at alle oppgaver og forpliktelser som følger av denne forskrift overholdes. (2) Havnesikringsmyndigheten har ansvar for at det blir gjennomført en sårbarhetsvurdering for havnen, og for utarbeidelse og gjennomføring av en havnesikringsplan. Flere havner kan ha samme havnesikringsmyndighet. (3) Der det er én eier eller operatør av havnen, er denne havnesikringsmyndighet. I de havner det er flere eiere eller §12 Sikringsleder for en havn: (1) Havnesikringsmyndigheten utpeker en sikringsleder for hver havn. Havnens sikringsleder skal fungere som kontaktpunkt i spørsmål om havnesikring. Havnesikringsmyndigheten kan la havnens sikringsleder ivareta oppgaver som tilligger havnesikringsmyndigheten. (2) Havnens sikringsleder skal samarbeide tett med havneanleggets sikringsleder (PFSO). (3) Sikringsleder skal godkjennes av Kystverket. For å bli godkjent kreves det nødvendig kompetanse for å ivareta oppgaver og ansvar etter havnens sikringsplan, og gjennomført og bestått godkjent kurs i henhold til forskrift 29. mai 2013 nr. 538 om sikring av havneanlegg § 15.

Kortfattet fremstilling av havnens organisasjonsstruktur og sikringsorganisasjon. Sikringsorganisasjonen vil kunne endre seg avhengig av sikringsnivå. PSO vil ha behov for flere støttefunksjoner ved en nivåheving. Det må klart fremgå av planen hvilke ressurser som frigjøres og mobiliseres for å støtte PSO-ens funksjon ved en nivåheving. Havnens ledelse er også en del av sikringsorganisasjonen.

Havnesikringsmyndigheten
Havnesikringsmyndigheten har det overordnede ansvaret for at havnens sikringsarbeid organiseres, forvaltes og følges opp i samsvar med gjeldende regelverk. Den praktiske og daglige oppfølgingen av sikringsarbeidet vil normalt ivaretas av havnens Port Security Officer (PSO).

PSO kan være organisatorisk plassert innenfor havnesikringsmyndigheten, men dette er ikke et krav. Organiseringen bør tilpasses den enkelte havns størrelse, struktur og behov, slik at ansvar, myndighet og oppgaver ivaretas på en hensiktsmessig måte.

PSOs ansvar og myndighet
Port Security Officer (PSO) en person oppnevnt av havnesikringsmyndigheten med ansvar for utvikling, iverksettelse, revisjon og vedlikehold av havnens sikringsplan. Se også veiledning til forskriften § 12.

PSO er havnens sentrale faglige ressurs innen havnesikring og skal bidra til at kravene i havnesikringsforskriften og øvrig relevant regelverk etterleves. Rollen omfatter både planlegging, koordinering, oppfølging og videreutvikling av havnens sikringsarbeid.

PSO skal fungere som kontaktpunkt i spørsmål som gjelder havnesikring. Dette innebærer blant annet kontakt og koordinering mot havneanleggenes PFSO-er, relevante myndigheter, brukere av havnen og andre aktører med oppgaver innenfor havnesikring.

PSO skal bidra til samordning av sikringsarbeidet i havnen og legge til rette for samarbeid mellom de ulike havneanleggene og øvrige aktører som omfattes av havnens sikringsorganisering. Ansvars- og myndighetsforhold mellom PSO og de enkelte havneanleggene, skal fremgå av havnens sikringsplan og relevante organisatoriske styringsdokumenter.

Havneanlegg som inngår i en godkjent havn omfattes både av kravene som gjelder for det enkelte havneanlegg og av de bestemmelsene som gjelder for havnen som helhet. Dette forutsetter samarbeid og informasjonsutveksling mellom PFSO, PSO og havnesikringsmyndigheten.

PSO skal videre sørge for at rutiner for rapportering av sikringsrelaterte hendelser er etablert og følges, samt bidra til at erfaringer fra øvelser, hendelser og revisjoner blir ivaretatt i det kontinuerlige forbedringsarbeidet.

Arbeidsoppgaver, ansvar og prosedyrer for PSO og øvrige deler av sikringsorganisasjonen skal være beskrevet i havnens sikringsplan. Omfang og innretning vil kunne variere avhengig av havnens størrelse, organisering og risikobilde. Aktuelle oppgaver for PSO kan blant annet omfatte:

-Kontaktpunkt for havnesikringsrelaterte spørsmål.
-Utvikling, iverksettelse, revisjon og vedlikehold av havnesikringsplanen.
-Koordinering og oppfølging av havnens sikringsarbeid.
-Planlegging og gjennomføring av øvelser og opplæring.
-Rapportering og oppfølging av sikringshendelser.
-Kommunikasjon og samarbeid med PFSO-er og relevante myndigheter.
-Etablering og oppfølging av rapporteringsrutiner mellom havneanlegg og havn.
-Vedlikehold og videreutvikling av planverk, prosedyrer og styringssystemer.

Det kan også etableres hensiktsmessige samarbeidsfora for havnesikring, for eksempel en havnesikringsgruppe bestående av PSO og representanter for havneanleggene. Slike fora kan bidra til koordinering, informasjonsdeling og felles oppfølging av sikringsrelaterte spørsmål i havnen. Dette kan være ett av flere tiltak for å understøtte den organisasjonsstrukturen som kreves for å ivareta havnens samlede sikringsarbeid. Dette er ikke det samme som en Havnesikringskomité.

Oppgaver og ansvar

Juridisk grunnlag:
Forskrift om sikring av havner vedlegg 2: B. samordning av sikkerhetstiltakene for områder med ulike sikkerhetsmessige kjennetegn, 12. praktisk organisering av havnesikkerheten samt arbeidsmetoder. I sikkerhetsplanen for havner skal havnesikkerhetsorganisasjonen, fordelingen av dens oppgaver og dens arbeidsmetoder beskrives nærmere. Samordningen med havneanleggets og fartøyenes sikkerhetsansvarlige skal om nødvendig også være beskrevet. Dersom det finnes en havnesikkerhetskomité, skal arbeidsoppgavene til denne komiteen beskrives, *Forskrift om sikring av havner* §12 *Sikringsleder for en havn* (1) Havnesikringsmyndigheten utpeker en sikringsleder for hver havn. Havnens sikringsleder skal fungere som kontaktpunkt i spørsmål om havnesikring. Havnesikringsmyndigheten kan la havnens sikringsleder ivareta oppgaver som tilligger havnesikringsmyndigheten. (2) Havnens sikringsleder skal samarbeide tett med havneanleggets sikringsleder (PFSO). (3) Sikringsleder skal godkjennes av Kystverket. For å bli godkjent kreves det nødvendig kompetanse for å ivareta oppgaver og ansvar etter havnens sikringsplan, og gjennomført og bestått godkjent kurs i henhold til forskrift 29. mai 2013 nr. 538 om sikring av havneanlegg § 15.

Sikringsplanen skal beskrive oppgaver og roller til personell i hanen. Fordelingen av ansvar skal være kjent for alle ansatte, og inngå i opplærings- og bevisstgjøringstiltak i havnen. Alle ansatte i havnen har et ansvar for å bidra til god sikringskultur og etterlevelse av gjeldende tiltak.

Planen bør angi ansvar for intern og ekstern kommunikasjon. Dersom det er relevant, bør det utpekes en funksjon med ansvar for kommunikasjon med media og andre eksterne aktører, slik at sensitiv informasjon håndteres på en kontrollert måte og kun godkjent informasjon formidles. Ved større hendelser bør kommunikasjonsressursene vurderes særskilt.

Eksempel:

Rolle	Hovedansvar	Oppgaver
Port Security Officer/ Sikringsleder (PSO)	Overordnet ansvar for havnesikringen.	- Utarbeide, vedlikeholde og ajourføre PSP - Sikre implementering av sikringstiltak - Koordinere sikringsarbeid mellom havn, ISPS-havneanlegg og myndigheter - Varsle og informere ved endring i sikringsnivå - Motta og vurdere rapporter om uregelmessigheter og hendelser - Sørge for øvelser og opplæring - Rapportere til Kystverket og relevante myndigheter
Personell med sikringsoppgaver	Operativ gjennomføring av sikringstiltak	- Utføre adgangskontroll og overvåking der dette er etablert - Gjennomføre vaktrunder

		- Observere og rapportere avvik, mistenkelige forhold og hendelser - Følge prosedyrer ved økt sikringsnivå - Delta i øvelser og opplæring - Ivareta kommunikasjon med PSO ved hendelser
Kommunikasjonsansvarlig	Ansvar for intern og ekstern kommunikasjon	Planen skal om nødvendig, ha prosedyrer for formidling av informasjon og opplysninger til offentligheten.
Personell uten sikringsoppgaver	Bidra til grunnleggende sikkerhetskultur og årvåkenhet	- Være oppmerksom på uregelmessigheter og mistenkelige forhold - Melde fra til PSO eller nærmeste leder ved observasjoner - Følge gjeldende sikringsbestemmelser og instrukser - Etterleve krav ved adgang, identifikasjon og ferdsel i havnen

Havnens områder

Juridisk grunnlag:
Forskrift om sikring av havner vedlegg 2: A: fastsettelse av alle områder som er relevante for havnesikkerheten. Avhengig av havnens sårbarhetsvurdering kan tiltakene, framgangsmåtene og handlingene variere fra delområde til delområde. Faktisk kan det være behov for sterkere forbyggende tiltak i noen delområder enn i andre. Særlig oppmerksomhet skal rettes mot kontaktflatene mellom delområdene, slik de er beskrevet i sårbarhetsvurderingen av havnen. sam Forskrift om sikring av havner § 13. Adgangsbegrensede områder (1) Det skal fremgå av sikringsplanen hvilke deler av havnen som er adgangsbegrenset og for hvilke sikringsnivå adgangsbegrensningen gjelder. (3) Adgangsbegrensede områder skal være klart definert og avtegnet på et oppdatert kart.

Kortfattet beskrivelse av havnens inndeling i form av eventuelle delområder som er relevante for havnesikringen. Avhengig av havnens sikringsrisikoanalyse, kan tiltakenes utforming og dimensjonering. Dette gjelder også i forhold til variasjoner i de ulike sikringsnivåene. Slike forhold skal fremgå av beskrivelsen. Særlig fokus skal rettes mot kontaktflaten(e) mellom delområdene, slik disse er beskrevet i havnesikringsrisikoanalysen.

For å gi en tydelig og korrekt fremstilling av havnens områder skal sikringsplanen inneholde oppdaterte kart av god kvalitet.
Følgende skal inngå i kartet:

- Havnens grenser tydelig inntegnet på land og i sjøområdet.
- Eventuelle delområder og adgangsbegrensede områder med inntegnede grenser.
- Markering av adgangspunkter til havnen, delområder/adgangsbegrensede områder.
- Hvert av de ISPS-godkjente havneanleggene som faller inn under havnesikringsplanen skal være tydelig inntegnet, med tilhørende adgangsbegrensede områder.
- Infrastruktur, bygningsmasser, utstyr og eventuelle andre verdier som fremgår av PSA.

Havneanlegg i havnen

Juridisk grunnlag:
Forskrift om sikring av havner vedlegg 2: *A. fastsettelse av alle områder som er relevante for havnesikkerheten. Avhengig av havnens sårbarhetsvurdering kan tiltakene, framgangsmåtene og handlingene variere fra delområde til delområde. Faktisk kan det være behov for sterkere forbyggende tiltak i noen delområder enn i andre. Særlig oppmerksomhet skal rettes mot kontaktflatene mellom delområdene, slik de er beskrevet i sårbarhetsvurderingen av havnen,* B. samordning av sikkerhetstiltakene for områder med ulike sikkerhetsmessige kjennetegn, *3. kontakt med myndighetene som har ansvar for kontroll av last, bagasje og passasjerer. Om nødvendig er det planlagt å kople sammen disse myndighetenes opplysnings- og klareringssystemer, herunder eventuelle klareringssystemer før ankomst,* *Forskrift om sikring av havne* (2) Havnens sikringsleder skal samarbeide tett med havneanleggets sikringsleder (PFSO).

Oversikt over de ISPS-godkjente havneanleggene og eventuelle andre havneanlegg som er omfattet av havnesikringsplanen. Her kan det legges inn et eget kart for hvert havneanlegg eller som referanse i kapittelet over, dersom dette er hensiktsmessig.

Samhandling havneanlegg og havn

Juridisk grunnlag:
Forskrift om sikring av havner vedlegg 2: 3. kontakt med myndighetene som har ansvar for kontroll av last, bagasje og passasjerer. Om nødvendig er det planlagt å kople sammen disse myndighetenes opplysnings- og klareringssystemer, herunder eventuelle klareringssystemer før ankomst, 4. framgangsmåter og tiltak for håndtering av mistenkelig last, bagasje, bunkers, forsyninger eller personer, herunder utpeking av et sikkert område, og ved andre sikkerhetsproblemer og brudd på havnesikkerheten, 12. praktisk organisering av havnesikkerheten samt arbeidsmetoder. I sikkerhetsplanen for havner skal havnesikkerhetsorganisasjonen, fordelingen av dens oppgaver og dens arbeidsmetoder beskrives nærmere. Samordningen med havneanleggets og fartøyenes sikkerhetsansvarlige skal om nødvendig også være beskrevet. Dersom det finnes en havnesikkerhetskomité, skal arbeidsoppgavene til denne komiteen beskrives, *Forskrift om sikring av havner* § 12 Sikringsleder for en havn (2) Havnens sikringsleder skal samarbeide tett med havneanleggets sikringsleder (PFSO).

Havnen sikringsleder og sikringsleder for havneanlegg skal samarbeide tett. Sikringsplanen må derfor understøtte dette. Havnens sikringstiltak skal være samordnet med sikringstiltakene ved de enkelte havneanleggene. Det skal ikke fastsettes tiltak i havnesikringsplanen (PSP) som er i konflikt med havneanleggenes sikringsplaner. Dersom det er relevant skal det også fremgå hvordan PSO samhandler med skipets sikringsoffiser (SSO).

Det skal utarbeides rutiner for utveksling av sikringsrelevant informasjon mellom havn og havneanlegg. Rutinene skal sikre effektiv utveksling av nødvendig informasjon, og legge til rette for systematisk rapportering og kommunikasjon.

Ved sikringsrelaterte hendelser ved et havneanlegg skal PFSO informere PSO. Det forutsettes tett og løpende kommunikasjon mellom PSO og PFSO. Dersom PSO og PFSO ikke er samme person, vil PFSO normalt orientere PSO om hendelser som kan ha betydning for havnens samlede sikring.

Ved sikringsrelaterte hendelser i havnen, er det PSO som vurderer om hendelsen skal kommuniseres videre til ett eller flere havneanlegg. Vurderingen baseres på hendelsens karakter og om den kan få betydning for havneanleggenes sikring. Ved behov skal tiltak koordineres mellom havneanlegg i havnen.
Dersom PSO og PFSO er én og samme person, skal PSP ikke beskrive interne kommunikasjonsrutiner, men redegjøre for hvordan sikringstiltak håndteres i grenseflaten mellom havn og havneanlegg.

PSP skal beskrive hvordan informasjon utveksles, samt hvilke kommunikasjonskanaler som benyttes. Havnens kommunikasjonsløsninger skal understøtte rettidig informasjonsdeling som muliggjør effektiv respons og koordinering. havneanlegg og havn. Aktuelle kommunikasjonskanaler kan omfatte telefon, VHF, e-post og interne informasjons- og styringssystemer.

Havnesikringskomité
Det er ikke stilt krav i havnesikringsregelverket om at det skal etableres en havnesikringskomité. Det kan likevel være hensiktsmessig å etablere et slikt forum for å styrke koordinering, samarbeid og informasjonsutveksling mellom aktører med roller og ansvar innen havnesikring.

En havnesikringskomité kan fungere som et rådgivende og koordinerende organ for havnens sikringsarbeid. Komiteen kan bidra til felles situasjonsforståelse, erfaringsutveksling, samordning av sikringstiltak og oppfølging av utfordringer som berører flere aktører innenfor havnen.
Behovet for en havnesikringskomité vil variere mellom havner, avhengig av størrelse, organisering, virksomhet og risikobilde. Særlig i større eller mer komplekse havner kan en slik komité være en nyttig arena for å understøtte havnens samlede sikringsarbeid.
Dersom det etableres en havnesikringskomité, bør sammensetningen tilpasses lokale forhold og behov. Aktuelle deltakere kan blant annet være:

- Representanter for havnesikringsmyndigheten
- PSO
- Representanter for havneanleggene/PFSO
- Politiet
- Tolletaten
- Kystverket
- Kommunal beredskapsledelse
- Andre relevante offentlige eller private aktører med oppgaver knyttet til havnens sikrings- og beredskapsarbeid

Komiteens mandat, oppgaver og møtefrekvens bør beskrives i havnens sikringsplan eller i annet relevant styrende dokument. Komiteen bør ikke erstatte de formelle ansvars- og rapporteringslinjene som følger av regelverket, men kan være et viktig supplement for å fremme samarbeid og samordning mellom aktørene i havnen.

Der det allerede finnes etablerte samarbeidsfora innen beredskap og samfunnssikkerhet eller havnedrift, kan det være hensiktsmessig å se disse i sammenheng med havnens sikringsarbeid for å sikre god koordinering og effektiv ressursutnyttelse.

Samhandling andre etater

Juridisk grunnlag:
Forskrift om sikring av havner vedlegg 2: B. samordning av sikkerhetstiltakene for områder med ulike sikkerhetsmessige kjennetegn, 9. integrasjon med andre forebyggende planer eller aktiviteter. Planen skal særlig omhandle integrasjon med andre gjeldende forebyggende aktiviteter og kontrollaktiviteter i havnen, 10. integrasjon med andre beredskapsplaner og/eller innarbeiding av særlige beredskapstiltak, -framgangsmåter og -handlinger. Planen skal inneholde en nærmere beskrivelse av samspill og samordning med andre beredskapsplaner. Om nødvendig skal konflikter løses og mangler utbedres,

Sikringsplanen skal her beskrive koordinering med andre etater og hvilke andre beredskapsplanverk disse forvalter, som inngår i havnen.
Med andre etater menes kommunen, nærliggende havner, lokalt politi, tollvesen, Forsvaret, Kystverket og andre som er aktuell for den enkelte havn.
Videre skal sikringsplanen under dette punktet inneholde prosedyrer/rutiner for varsling og samarbeid med andre etater under en sikringshendelse eller en nivåendring.

Havnens kommunikasjonsløsninger skal understøtte informasjonsdeling som muliggjør effektiv respons og koordinering mellom havn og aktuelle etater. Aktuelle kommunikasjonskanaler kan omfatte telefon, VHF, e-post og interne informasjons- og styringssystemer.

Opplæring

Juridisk grunnlag:
Forskrift om sikring av havner vedlegg 2: 11. krav til opplæring og øvelser, *Forskrift om sikring av havner* § 16. Opplæring av sikringspersonell Det skal utarbeides et system som sikrer relevant og tilstrekkelig kompetanse for personell med ansvar og oppgaver innen sikring av havnen.

Opplæringen skal gjenspeile det ansvaret og de oppgavene sikringspersonell og andre nøkkelfunksjoner har i sikringsplanen jf. §§ 12.(3) og 16 i forskrift om sikring av havner. Opplæringen må sees i sammenheng med kompetansekravet og det kompetansenivået den enkelte vil ha behov for. Opplæringsplanen kan fremstilles med en tabell hvor krav til opplæring for ulike personellgrupper fremkommer.

Informasjonssikkerhet

Juridisk grunnlag:
Forskrift om sikring av havner vedlegg 2: 7. kommunikasjon og sikkerhetsklarering. Alle relevante sikkerhetsopplysninger skal formidles på en korrekt måte etter standardene for sikkerhetsklarering i planen. Ettersom noen av opplysningene kan være fortrolige, skal formidlingen være basert på behovet for innsyn, men den skal om nødvendig også omfatte framgangsmåter for formidling av opplysninger til offentligheten. Standarder for sikkerhetsklarering skal inngå i planen og har som formål å beskytte fortrolige opplysninger knyttet til sikkerhet mot ulovlig videreformidling

Forskrift om sikring av havner
§ 11 Konfidensialitet
Sårbarhetsvurderinger, sikringsplaner og annen sensitiv sikringsinformasjon skal sikres slik at uvedkommende ikke får tilgang til eller kunnskap om innholdet.

Sikringsplanen skal inneholde prosedyrer for mottak, oppbevaring og formidling av sensitive opplysninger. PSO må vurdere hvem som har behov for tilgang. Sikringsplan og sikringsrisikoanalyse vil normalt i sin helhet være unntatt offentligheten iht. Offentlighetsloven §24, 3.ledd og forskrift om sikring av havner § 11.

Eksempel:
Beskrivelse av hvordan informasjon sikres

Dokument	Informasjonssikring
PSA	Kun digital tilgang gjennom etablert system med to-faktor innlogging.
PSP	Kun i papirformat oppbevares i låst skap.
Tiltakskort	Utdrag som gis til dedikert personell på vilkår: Taushetserklæring Krav til oppbevaring
Andre	Annen sensitiv sikringsinformasjon.

Tilgang til havnesikringsrelaterte dokumenter

Navn	Rolle	Tilgang	Klareringsbehov
Jan J.	PSO	PSA, PSP	Iht. vurdering i PSA

Gjennomgang og oppdatering

Juridisk grunnlag:
Forskrift om sikring av havner vedlegg 2:
13 framgangsmåter for tilpasning og ajourføring av sikkerhetsplanen for havner.

Forskrift om sikring av havner
§ 10. Gjennomgang og oppdatering av sårbarhetsvurderinger og sikringsplaner
(1) Sårbarhetsvurderinger og sikringsplaner skal gjennomgås og oppdateres når det er relevant, minst hvert 5. år. Dette kan gjøres av Kystverket, havnesikringsmyndigheten eller en godkjent sikringsvirksomhet.
(2) Endringer i sårbarhetsvurderingen skal godkjennes av Kystverket. Det skal utarbeides ny sårbarhetsvurdering ved endringer i grunnlaget for denne.
(3) Endringer i sikringsplanen skal godkjennes av Kystverket før de kan iverksettes dersom disse følger av endringer i sårbarhetsvurderingen, eller påvirker omfanget av sikringstiltakene.

Havnesikringsplanen (PSP) skal inneholde rutiner for revisjon, ajourføring. PSA og PSP skal gjennomgås og oppdateres minst hvert femte år. Gjennomgang og oppdatering skal også foretas dersom endringer i forutsetninger, erfaringer fra øvelser, sikringshendelser eller endringer i trusselbildet, tilsier at dokumentene ikke lenger reflekterer havnens sikringsbehov.

Dette kan være aktuelt blant annet ved:

- Endringer i havnens organisering eller eierskap
- Etablering, utvidelse eller avvikling av havneanlegg eller havneområder
- Innføring av nye sikringstiltak eller tekniske systemer
- Svakheter eller forbedringsbehov identifisert gjennom øvelser eller sikringshendelser
- Endret trussel- eller risikobilde

Formålet med gjennomgangen er å vurdere om PSA og PSP er oppdatert og gjenspeiler gjeldende risikobilde, organisering, infrastruktur og sikringstiltak.

Dersom gjennomgangen avdekker forhold som påvirker havnens sårbarheter, trusler eller konsekvensvurderinger skal PSA oppdateres. Det skal utarbeides en ny PSA når endringene er så omfattende at den opprinnelige PSA ikke lenger gir et tilstrekkelig eller korrekt grunnlag for havnens sikringsplan. Ny eller endret PSA skal godkjennes av Kystverket.

Endringer i PSP skal godkjennes av Kystverket før de kan iverksettes dersom endringene følger av endringer i PSA eller påvirker omfanget av sikringstiltakene. Det skal til enhver tid være samsvar mellom den gjeldende PSP som benyttes i havnen, den versjonen som er registrert hos Kystverket og den planen som ved behov gjøres tilgjengelig for andre aktører, som eksempelvis politiet.

For å opprettholde gyldig godkjenning skal PSA og PSP oversendes Kystverket for fornyet godkjenning senest tre måneder før gjeldende godkjenning utløper.

Innsending av PSA og PSP samt andre dokumenter vedrørende havnesikring sendes til Kystverket via e-Dialog som er en sikker digital innsending. Dokumenter sendes inn uten passordbeskyttelse.

ØVELSER

Juridisk grunnlag:
Forskrift om sikring av havner vedlegg 2: 11. krav til opplæring og øvelser, *Forskrift om sikring av havner* *§17 Øvelse* (1) Det skal avholdes øvelse hvert kalenderår, med høyst 18 måneders mellomrom. (2) Øvelsen skal teste godkjent sikringsplan, og særlig kommunikasjon, koordinering, ressurstilgjengelighet og responstid.

Det skal gjennomføres øvelser minst én gang per kalenderår, og det skal ikke gå mer enn 18 måneder mellom hver øvelse jf. § 17. Veiledning til § 17 i forskrift gir også mere informasjon om gjennomføring av øvelser i havn.

Øvelsene skal bidra til å verifisere at havnens sikringsorganisasjon er i stand til å håndtere sikringsrelaterte hendelser og skal blant annet teste kommunikasjon, koordinering, ressursbruk og responstid. Øvelser kan gjennomføres som fullskalaøvelser, skrivebordsøvelser eller seminarer, eventuelt som en kombinasjon av disse øvelsestypene. Kystverket anbefaler at det utarbeides en 5-årig øvelsesplan som ivaretar havnens unike risikobilde og organisering.

Der det er hensiktsmessig, bør øvelsene samordnes med ISPS-havneanlegg for å sikre at samhandlingen mellom havnesikringsplanen (PSP) og havneanleggenes sikringsplaner (PFSP) blir

testet og evaluert. Særlig bør kommunikasjon, informasjonsutveksling og koordinering mellom aktørene inngå som en del av øvelsene.

PSO har ansvar for planlegging og gjennomføring av øvelsene. Relevante aktører, herunder havneanlegg og andre aktuelle etater bør involveres etter behov. For hver øvelse skal det utarbeides en øvelsesplan som beskriver målsetting, omfang og hvilke deler av havnesikringsplanen som skal testes.

Gjennomførte øvelser skal evalueres, og det skal utarbeides en evalueringsrapport som identifiserer eventuelle avvik, forbedringsområder og læringspunkter. Evalueringen skal danne grunnlag for videreutvikling av havnens sikringsarbeid, herunder oppdatering av PSP, forbedring av prosedyrer, vurdering av behov for opplæring og evaluering av eksisterende sikringstiltak.. Mangler knyttet til samhandling, kommunikasjon eller informasjonsutveksling skal følges opp gjennom nødvendige korrigerende tiltak og nødvendige oppdateringer av planverk, prosedyrer og rutiner.

VARSLE KYSTVEKET

Juridisk grunnlag:
Forskrift om sikring av havner vedlegg 2: *8. rapportering av sikkerhetshendelser. Med sikte på å oppnå rask reaksjon skal det i sikkerhetsplanen for havner være fastsatt klare krav til havnens sikkerhetsansvarlige og/eller til havnens sikkerhetsmyndighet om å rapportere alle sikkerhetshendelser,* *Forskrift om sikring av havner* § 6. Varsling av sikringshendelser Sikringshendelser skal varsles til Kystverket.

Havnen skal varsle Kystverket om sikringshendelser. Slik varsling er avgjørende for Kystverkets oppgave med å fastsette det maritime sikringsnivået i havner og havneanlegg.

Hva skal meldes?
Enhver iakttakelse, atferd eller teknisk avvik som kan indikere mulig kartlegging, forberedelse eller gjennomføring av handling som kan skade sikkerheten til havn/havneanlegg. Se mer utdypende forklaring lengre ned.

Ved akutt pågående hendelser varsels Politiet 112 og Kystverket ved vakthavende maritim sikring 35 57 26 25 (Tast 1).

Mistenkelige observasjoner (sikringshendelser)
Rapporter observasjoner og allerede avklarte sikringshendelser til denne epostadressen:
vakt.maritim-sikring@kystverket.no

Beskriv hvem, hva, hvor, når, hvordan, vedlegg foto/video/logg; oppgi kontaktpunkt. Dokumenter alle tiltak og tidslinje.

Hva utgjør en sikringshendelse?
Hendelsene under er eksempler avledet fra åpne trusselvurderinger fra PST og NSM. Vurder indikatorer i sammenheng – flere svake tegn kan utgjøre et sterkt signal.

Fysisk sikkerhet, terror, sabotasje og etterretning
Uvanlig kartleggingsaktiviteter: Vedvarende foto/video av adkomst, vaktrutiner, kameraer, sensorer, gjerdelinjer, kritiske bygg, skip eller militære enheter; bruk av kikkert/laser/termiske hjelpemidler.
Drone/UAS: Flyging i eller nær restriksjonsområder, nattflyging, skjult operatør, gjentatte overflygninger, droner fra sjøgående plattform/kjøretøy, påmontert last/sensor.
Sjøsideatferd: Småbåt/ROV/dykkeraktivitet nært skrog, kai eller undervannsinfrastruktur; loitering over tid; AIS av/på, uregelmessige manøvrer.
Adgangsforsøk: Falsk ID, "tailgating", uvanlige besøk, press for "midlertidig" adgang, forsøk på å få detaljinformasjon om sikring eller operasjoner.
Plassering av gjenstander: Poser/pakker/kasser uten eier; kjøretøy parkert uforholdsmessig nær kritiske punkter. Protest-/aksjonsformer: Forsøk på blokkader, lenking, klatring på anlegg/skip, laserlys mot bro/helikopter/droner.
Insider-tegn (ansatte): Regelbrudd, omgåelse av prosedyrer, uvanlig arbeidstid/tilgang, interesse for sikringsdetaljer uten tjenstlig behov, økonomisk/press-relatert sårbarhet.

Digital sikkerhet (IKT/OT)
Målrettet phishing/spear-phishing mot nøkkelpersonell, vakt, drift, operasjon; vedlegg/lenker som ber om legitimasjon.
IT-avvik: Nye administratorrettigheter, pålogging fra uvanlige land, flerfaktor-varsler uten at bruker forsøker å logge inn.
Leverandørkjede: "hastesupport" fra ukjent leverandør, uannonserte fjernpåloggingsforsøk, nye programoppdateringer uten kildeverifisering.
Tjenestenekt/data-forstyrrelser: DDoS mot nettsider/booking/port community-system; GPS/GNSS-forstyrrelser/"spoofing" meldt av fartøy eller håndholdt utstyr.
OT-avvik: Uventede stopp/alarmer på port, bom, CCTV, adgangskontroll, ISPS-sensorer, SCADA/PLC; endrede konfigurasjoner/loggnivå.

Påvirknings- og informasjonsaktivitet
Fotografering/filming/strømming med tydelig fokus på sårbarheter.
Målrettet henvendelse til ansatte (SoMe/telefon) for å hente ut skiftlister, planverk, kart eller VIP-bevegelser.
Narrativer som oppfordrer til forstyrrelser, forsøk på tilgang eller digital testing av systemer.

HÅNDTERING AV HENDELSER

Juridisk grunnlag:
Forskrift om sikring av havner vedlegg 2: C. fastsettelse av ulike tiltak som kan være nødvendige for de forskjellige delene av havnen, ved forskjellige beredskapsnivåer og som følge av opplysninger om særlige forhold, *Forskrift om sikring av havner* §1 Formål (1) Formålet med forskriften er å forebygge og hindre sikringshendelser som kan skade havner, havneanlegg eller skip som anløper disse.

Det kan være hensiktsmessig å beskrive håndtering av tenkelige sikringshendelser som kan oppstå i havnen. Det vil være naturlig å ta utgangspunkt i de scenarioene som er vurdert i PSA.

Rutiner for håndtering av sikringsrelater hendelser legger til rette for respons, nødvendig oppfølging og grunnlag for videre læring og forbedring av havnens sikringsarbeid.

Det bør etableres rutiner for loggføring av hendelser og iverksatte tiltak, slik at hendelsesforløp, beslutninger og erfaringer kan dokumenteres og benyttes i det kontinuerlige forbedringsarbeidet.

Det anbefales å etablere tiltakskort for relevante hendelser i havnen i samsvar med PSA. Tiltakskortene kan blant annet beskrive konkrete oppgaver, ansvarsfordeling og varsling som skal gjennomføres ved en hendelse. Påse at tiltakskortene oppdateres og fornyes ved behov. Dette ses i sammenheng med gjennomgang av PSA og PSP.

HEVING AV MARITIMT SIKRINGSNIVÅ

Juridisk grunnlag:
Forskrift om sikring av havner §12 Maritimt sikringsnivå (1) Med maritimt sikringsnivå menes en angivelse av graden av risiko for at en sikringshendelse vil bli forsøkt utført eller vil inntreffe. Kystverket fastsetter det maritime sikringsnivå som havner skal operere på. (2) Følgende maritime sikringsnivåer gjelder for havner: a) Sikringsnivå 1: Det nivået hvor et minimum av relevante sikringstiltak skal opprettholdes til enhver tid. b) Sikringsnivå 2: Det nivået hvor relevante tilleggstiltak for sikring skal opprettholdes for en viss tidsperiode på grunn av en midlertidig økt risiko for hendelser som kan true sikkerheten. c) Sikringsnivå 3: Det nivået hvor ytterligere spesifikke sikringstiltak skal opprettholdes for en begrenset tidsperiode når en hendelse som kan true sikkerheten er umiddelbart forestående eller sannsynlig. (3) Havnens sikringsleder skal umiddelbart etter å ha mottatt melding om endring i det maritime sikringsnivå, iverksette tiltakene i havnens sikringsplan for det gjeldende sikringsnivået.

Planen skal beskrive hvordan havnen skal håndtere heving av det maritime sikringsnivået etter varsel fra Kystverket. Beskrivelsen skal omfatte hvilke tiltak som skal gjennomføres på sikringsnivå 2 og 3, nødvendig bemanning, organisering av sikringsarbeidet samt ansvars- og oppgavefordeling mellom de ulike funksjonene.

SIKRINGSTILTAK

Juridisk grunnlag:
Forskrift om sikring av havner vedlegg 2: C. fastsettelse av ulike tiltak som kan være nødvendige for de forskjellige delene av havnen, ved forskjellige beredskapsnivåer og som følge av opplysninger om særlige forhold. 1. adgangskrav. I noen områder blir kravene først iverksatt når beredskapsnivået overstiger en minstegrense. Alle krav og grenseverdier skal være nøye beskrevet i havnesikkerhetsplanen, 2. krav til kontroll av legitimasjon, bagasje og last. Kravene gjelder ikke nødvendigvis alle

delområder og heller ikke alltid i fullt omfang. Personer som går inn i eller oppholder seg i et delområde, kan bli kontrollert. Sikkerhetsplanen for havner skal på en hensiktsmessig måte ta hensyn til resultatene av sårbarhetsvurderingen av havner, som er verktøyet som brukes for å fastslå sikkerhetskravene for hvert delområde og ved hvert beredskapsnivå. Dersom det innføres egne ID-kort av hensyn til havnesikkerheten, skal det fastsettes klare framgangsmåter for utstedelse, kontroll av bruken og tilbakelevering av slike dokumenter. I slike framgangsmåter skal det tas hensyn til særtrekk for enkelte brukergrupper i havnen gjennom egne tiltak som begrenser den negative virkningen av adgangskontrollen. Gruppene skal minst omfatte sjøfolk, myndighetenes representanter, personer som regelmessig arbeider i eller besøker havnen, faste beboere i havnen og personer som med ujevne mellomrom arbeider i eller besøker havnen,
4. framgangsmåter og tiltak for håndtering av mistenkelig last, bagasje, bunkers, forsyninger eller personer, herunder utpeking av et sikkert område, og ved andre sikkerhetsproblemer og brudd på havnesikkerheten,
5. krav til overvåking av delområder eller aktiviteter i delområder. Både behovet for tekniske løsninger og selve løsningene skal utledes av sårbarhetsvurderingen av havner,
6. skilting. Områder med adgangs- og/eller kontrollkrav skal være tydelig skiltet. I kontroll- og adgangskravene skal det tas behørig hensyn til all relevant lovgivning og praksis. Overvåking av aktiviteter skal angis på en egnet måte dersom den nasjonale lovgivningen krever det,

Forskrift om sikring av havner
§ 13. Adgangsbegrensede områder
(1) Det skal fremgå av sikringsplanen hvilke deler av havnen som er adgangsbegrenset og for hvilke sikringsnivå adgangsbegrensningen gjelder.
(2) Det skal utarbeides et system som sikrer kontroll med hvilke personer og kjøretøy som gis adgang til adgangsbegrensede områder. Dette gjelder også for gods og skipsforsyninger som bringes inn på havnens adgangsbegrensede områder.
(3) Adgangsbegrensede områder skal være klart definert og avtegnet på et oppdatert kart.
(4) For personer som søker adgang eller oppholder seg på adgangsbegrenset område kan det gjennomføres kontroll av identitet.
(5) Personer som motsetter seg adgangskontroll eller ikke kan bekrefte sin identitet skal bortvises.
(6) Offentlige tjenestemenn skal gis uhindret adgang til adgangsbegrensede områder i den grad de har tjenestelig behov for det.

§ 14. Gjennomsøking av bagasje, gods mv.
(1) All bagasje, kjøretøy, gods og skipsforsyninger som er eller skal inn på adgangsbegrenset område, kan gjennomsøkes. Med gjennomsøkning menes manuelt, elektronisk eller på annet vis å avdekke det faktiske innhold av det som kontrolleres.
(2) Bagasje, kjøretøy, gods eller skipsforsyning som nektes gjennomsøkt kan avvises

§ 15. Visitasjon av personer
(1) Alle personer som skal inn på adgangsbegrenset område, kan visiteres.
(2) Med visitasjon menes her en besiktigelse og undersøkelse av en persons klær utenpå kroppen, veske og øvrig håndbagasje, i den hensikt å avdekke gjenstander eller stoffer som kan brukes til å gjennomføre handlinger som kan skade havnen, havneanlegg eller skip som anløper disse.
(3) Visitasjon skal gjennomføres på mest lempelig måte, og skal så langt mulig utføres av person av samme kjønn som den undersøkte. Den undersøkte har rett til å ha en tredje person til stede ved visitasjonen.
(4) Visitasjon skal utføres av særskilt opplærte sikkerhetskontrollører i tjeneste hos sikringsleder, av godkjent vaktselskap, jf. den til enhver tid gjeldende forskrift om vaktvirksomhet, eller av politiets tjenestemenn.
(5) Personer som motsetter seg visitasjon skal nektes adgang til det adgangsbegrensede området.

Sikringstiltakene som er innført for havnen skal fremgå av planen. PSA skal fastsette hvilke sikringstiltak som skal etableres i havnen for sikringsnivå 1 ,2 og 3.

De tiltakene som gjelder for hele havnesikringsområdet, vil som regel være organisatoriske tiltak. Samspill mellom ulike deler av havnen og havneanleggene er blant de viktigste elementene i havnesikring.

Det kan være ulike tiltak i ulike deler av havnen og det skal være tydelig hvilke tiltak som gjelder for hvert delområde i havnen.

Planen skal beskrive hvordan aktuelle delområder sikres gjennom bruk av fysiske barrierer, adgangssperrer, porter, gjerder, kontrollpunkter, vakthold og overvåkingssystemer. Der andre myndigheter eller etater har ansvar for beredskapstiltak som berører områder utenfor havnens kontroll, skal samordning med disse beskrives.

Dersom det er etablert adgangsbegrensede områder i havnen utover de i havneanleggene, stilles det krav til spesifikke sikringstiltak. Disse tiltakene omfatter adgangskontroll, visitasjon og gjennomsøkning, og skal samsvare med krav i forskrift om sikring av havner §§ 13-15. For utfyllende veiledning til disse bestemmelsene vises det til veileder til forskrift om sikring av havner §§ 13-15.

Sikringstiltak som er etablert i havneanleggene trenger ikke gjengis i PSP. Det vil være tilstrekkelig å henvise til at dette blir ivaretatt i henhold til havneanleggenes egen sikringsplan (PFSP).

Havnen må påse at det ikke etableres tiltak som havnen ikke har myndighet til å gjennomføre. Eventuelle tiltak i offentlig rom må koordineres og besluttes av Politiet.

Sikringstiltakene må i best mulig grad samordnes med andre statlige og kommunale planverk som berører havnen. Hvem som er ansvarlig for iverksettelse og oppfølging av sikringstiltakene må fremkomme tydelig i sikringsplanen.

Det kan være hensiktsmessig å etablere tiltakskort som beskriver hvem, hvordan og hvor tiltak i havnen skal utføres.

I mal for PSP er det lagt inn et forslag til hvordan sikringstiltak kan fremstilles.

VEDLEGG

Det kan være hensiktsmessig å samle utfyllende informasjon i vedlegg til sikringsplanen. Dette bidrar til å gjøre hoveddokumentet mer oversiktlig, samtidig som nødvendig detaljinformasjon er lett tilgjengelig.
Eksempler på informasjon som kan plasseres i vedlegg, er:

- kart over havnens sikringsområde og delområder
- definisjoner og forkortelser
- kommunikasjonsoversikter og kontaktlister
- oversikter over sikringstiltak
- tiltakskort og beredskapsprosedyrer

Tiltakskort kan benyttes for å beskrive konkrete handlinger og ansvarsforhold ved ulike sikringshendelser eller situasjoner, slik at aktuelle tiltak kan iverksettes raskt og effektivt.